

ODSETKI

– W KOSZTACH OSÓB PRAWNYCH

NOWE ZASADY LIMITOWANIA WYSOKOŚCI ODSETEK ZALICZANYCH DO KOSZTÓW UZYSKANIA PRZYCHODÓW OBOWIĄZUJĄCE W PODATKU DOCHODOWYM OD OSÓB PRAWNYCH

Z dniem 1 stycznia 2015 r. weszły w życie – na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 2014 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1328 i 1478), dalej jako „ustawa zmieniająca” – przepisy wprowadzające istotne zmiany w zasadach podatkowego rozliczania odsetek od, szeroko rozumianych, pożyczek. Zmiany te polegają na:

- I. Modyfikacji istniejących przepisów dotyczących tzw. niedostatecznej (cienkiej) kapitalizacji
- II. Wprowadzeniu, alternatywnej w stosunku do przepisów o tzw. niedostatecznej (cienkiej) kapitalizacji, regulacji określającej metodę ujmowania w kosztach podatkowych odsetek od pożyczek

I. 1. Przepisy o niedostatecznej kapitalizacji w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2014 r.

Instytucja tzw. niedostatecznej (cienkiej) kapitalizacji do końca 2014 r. regulowana była w art. 16 ust. 1 pkt 60 i 61 oraz ust. 6, 7 i 7b ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. *o podatku dochodowym od osób prawnych* (dalej jako: „ustawa o CIT”).

Zgodnie z tymi przepisami nie stanowiły kosztów uzyskania przychodów odsetki od pożyczek (kredytów) udzielonych spółce przez jej wspólnika posiadającego nie mniej niż 25% udziałów (akcji) tej spółki albo od wspólników posiadających łącznie nie mniej niż 25% udziałów (akcji) tej spółki, jeżeli wartość zadłużenia spółki wobec wspólników tej spółki posiadających co najmniej 25% udziałów (akcji) i wobec innych podmiotów posiadających co najmniej 25% udziałów w kapitale takiego wspólnika osiągnęła łącznie trzykrotność wartości kapitału zakładowego spółki - w części, w jakiej pożyczka (kredyt) przekraczała tę wartość zadłużenia, określoną na dzień zapłaty odsetek (art. 16 ust. 1. pkt 60)

Ponadto nie stanowiły kosztów uzyskania przychodów odsetki od pożyczek (kredytów) udzielonych przez spółkę innej spółce, jeżeli w obu tych podmiotach ten sam wspólnik posiadał nie mniej niż po 25% udziałów (akcji), a wartość zadłużenia spółki otrzymującej pożyczkę (kredyt) wobec wspólników tej spółki posiadających co najmniej 25% jej udziałów (akcji) i wobec innych podmiotów posiadających co najmniej 25% udziałów w kapitale tych wspólników oraz wobec spółki udzielającej pożyczki (kredytu) osiągnęła łącznie trzykrotność wartości kapitału zakładowego spółki - w części, w jakiej pożyczka (kredyt) przekraczała tę wartość zadłużenia, określoną na dzień zapłaty odsetek (art. 16 ust. 1 pkt 61).

Analogiczne zasady stosowane były w stosunku do spółdzielni, członków spółdzielni oraz funduszu udziałowego takiej spółdzielni.

Przez pożyczkę, o której mowa w tych przepisach rozumiana była każda umowa, w której dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego pożyczkę określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy; przez taką pożyczkę rozumiano także emisję papierów wartościowych o charakterze dłużnym, depozyt nieprawidłowy lub lokatę.

Na potrzeby omawianej regulacji wskaźnik procentowy posiadanych udziałów (akcji) w spółce określano na podstawie liczby praw głosu, jakie w związku z posiadanymi udziałami (akcjami) przysługiwały danemu podmiotowi. W przypadku wspólnika spółki komandytowo-akcyjnej mającej siedzibę lub zarząd w Polsce, niebędącego akcjonariuszem, warunek odnoszący się do wskaźnika procentowego, o którym mowa w art. 16 ust. 1 pkt 60 i 61 ustawy o CIT, był uznawany za spełniony bez względu na wielkość jego udziału w tej spółce (art. 16 ust. 6 ustawy o CIT).

Wartość, o której mowa w art. 16 ust. 1 pkt 60 i 61 ustawy o CIT, funduszu udziałowego w spółdzielni lub kapitału zakładowego spółki określało się bez uwzględnienia tej części tego funduszu lub kapitału, jaka nie została na ten fundusz lub kapitał faktycznie przekazana lub jaka została pokryta wierzytelnościami z tytułu pożyczek (kredytów) oraz z tytułu odsetek od tych pożyczek (kredytów), przysługującymi członkom wobec tej spółdzielni lub wspólnikom wobec tej spółki, a także wartościami niematerialnymi lub prawnymi, od których nie dokonuje się odpisów amortyzacyjnych zgodnie z art. 16a–16m.

I. 2. Przepisy o niedostatecznej kapitalizacji w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2015 r.

Nowelizacja ustawy o CIT wprowadzona ustawą zmieniającą nie dokonała zmiany istoty regulacji o tzw. niedostatecznej kapitalizacji, a jedynie zmodyfikowała – w różnym stopniu – jej poszczególne elementy konstrukcyjne. I tak, ustawą zmieniającą w omawianych przepisach wprowadzone zostały zmiany dotyczące:

❑ Zakresu pożyczek objętych tą regulacją, poprzez poszerzenie kręgu „kwalifikowanych” wspólników o podmioty powiązane ze spółką pośrednio¹

Zgodnie z nowymi przepisami ograniczenie w zaliczaniu odsetek do kosztów uzyskania przychodów dotyczyć będzie nie tylko odsetek od pożyczek otrzymanych przez spółkę (spółdzielnię) od jej „kwalifikowanych” bezpośrednich wspólników (członków) oraz od spółki (spółdzielni), w której ci wspólnicy (członkowie) również posiadają określoną liczbę udziałów (akcji), ale także odsetek od pożyczek udzielonych spółce (spółdzielni) przez podmioty posiadające w niej w sposób pośredni udział w wysokości co najmniej 25%.

Określając wielkość udziału pośredniego, jaki dany podmiot posiada w kapitale innego podmiotu zastosowanie znajdzie zasada, zgodnie z którą jeżeli jeden podmiot posiada w kapitale drugiego podmiotu określony udział, a ten drugi posiada taki sam udział w kapitale innego podmiotu, to pierwszy podmiot posiada udział pośredni w kapitale tego innego podmiotu w tej samej wysokości; jeżeli zaś wartości te są różne, to za wysokość

¹ W inny sposób niż określony w art. 16 ust. 1 pkt 61 ustawy o CIT, w brzmieniu obowiązującym do 31.12.2014 r. tj. w relacji „siostra-siostra”.